

MUDr. Přemysl Procházka

VENEROLOGIE

100

otázek a odpovědí

keré vám
pomohou
nenakazit sebe
a své blízké
pohlavní
chorobou

machart

Kniha vznikla za finančního přispění firmy Medicentrum Beroun, zejména ing. Martina Holuba, farmaceutických firem Apremeda, Plus Pharma, Ewopharma, La Roche Posay, Spiridea, Axonia, LEO Pharma, pana Aleše Procházky – provozovatele obchodů Okay elektro nábytek, a také díky souhlasu šéfredaktorky portálu Proti šedi paní Jany Kománkové s uveřejněním otázek a odpovědí z internetové poradny. Také chci poděkovat své manželce Vendule Procházkové za trpělivost a pracovitost při práci na jazykových korekturách a paní Vendule Fatkové, pravé ruce v mé ambulanci, za připomenutí případů pacientů při psaní příběhů a Mariánovi, Romanovi a také Honzovi, za životní optimismus.

autor

VENEROLOGIE

100

otázek a odpovědí

které vám
pomohou
nenakazit sebe
a své blízké
pohlavní
chorobou

MUDr. Přemysl Procházka

KNÍŽKA O REÁLNÉM ŽIVOTĚ

Tato knížka by měla být veselá i zároveň poučná. Píšete ji vlastně vy, dotazující do mé on-line venerologické poradny, a odráží se v ní smutné a někdy i veselé příhody ze života.

Ano, tato knížka je o naprosto reálném životě, není v ní nic smyšleného a týká se naprosto běžné činnosti – sexu. A o tom, jak může často zamotat hlavu a hlavně jiné části těla, což vede nakonec k různým peripetiím, které mohou, ale i nemusí skončit dobře pro všechny zúčastněné.

O tom všem vyprávějí následující příběhy lidí, kteří měli co do činění i s odvrácenou podobou sexu, nákazou pohlavní chorobou. Je v první řadě určena pro dospělé čtenáře a jejím cílem je zábavnou, ale hlavně poučnou formou zbavit ostychu z venerologie, která je trochu zbytečně tabuizovaná.

Tato knížka má být i užitečným rádcem, jak se zachovat například v situaci „Stal jsem se účastníkem sexuálního úletu, bojím se eventuální nákazy, ale nevím, jak se v této situaci zachovat, jak zjistit, zda jsem se nenakazil, a už vůbec nechci nakazit stálou partnerku/partnera.“

Životních situací, které mohou být pro člověka nepříjemné vzhledem k intimní povaze vzniku obtíží, je mnohem více. Člověk je v podstatě tvor stydlivý a bojí se zeptat a vlastně ani nemá koho... Gynékologa? Jen to ne, ten mi rodil Pepíčka... Urologa? Brr, ten mi hned bude něco strkat do penisu. Praktika? Bože, ten mě zná od 18 let, to by byla ostuda... Takhle publikace má být takovou „kuchařkou“, kterou můžeme mít schovanou hezky v knihovně a v případě potřeby v ní zalistovat a zkusit podle ní vyřešit svůj problém. Tučně vyznačené pojmy jsou vždy vysvětleny ve slovníčku na konci kapitoly.

Jak už jsem zmínil, v této knize není nic vymyšleného, ale jména v ní uvedená jsou pozměněná, a tak podobnost s jakýmkoli vaším známým je čistě náhodná.

S pozdravem MUDr. Přemysl Procházka

RIZIKOVÝ SEX

Možná se v následujících dotazech sami najdete. Možná jste zažili něco podobného a také vás trápí pochybnosti, že jste se mohli nakazit, nebo už dokonce nakazili...

Teď hlavně, jak se zachovat, aby se nemusel řešit i partner/partnerka... Vždy je dobré si uvědomit, že na vyšetření na pohlavní choroby není nikdy pozdě a nejhorší přístup je „nechat to být, ono to nějak dopadne“. Na druhou stranu, když už k lékaři venerologovi zajdu, je dobré mu říct vše na rovinu. Nevymýšlet si báchorky. Jistě, u venerologa se každý trochu stydí, otázky „na tělo“ nejsou právě příjemné, ale lékař se neptá pro své vlastní potěšení (opravdu není úchyl). Ptá se proto, aby zajistil co nejlepší varianty vyšetření a neopomenul nějaký detail, který by mohl vést k falešnému výsledku, a tím pádem nesprávné nebo také nijaké léčbě. Takže stud nechte stranou – jak se říká, jen kostel a venerolog snese veškerý detail vašeho sexuálního života...

Mám na vás otázku, jestli lze diagnostikovat při venerologickém vyšetření pohlavní nemoci i jeden rok od nakažení, to znamená po vymizení akutních příznaků? Lze diagnostikovat z krve genitální opar po jednom roce od nakažení? Děkuji za odpověď.

Ondřej F.

Vážený pane, infekce hepatitis B a C, syfilis i HIV mohou řadu let probíhat bezpříznakově, to znamená, že pacient o nákaze ani nemusí vědět. Příznaky u primárního stádia syfilis může pacient také přehlédnout, navíc se i bez léčby takzvaný ulcus durum neboli tvrdý vřed zahojí, přesto je pro partnera infekční. Diagnóza je možná pouze z pozitivních krevních testů na protilátky proti antigenům těchto infekcí. Proto, pokud máte za sebou rizikový sex a je to již více než tři měsíce, bylo by vhodné se nechat vyšetřit ve venerologické ambulanci.

Některé protilátky proti herpetickým virům způsobujícím genitální opar přetrvávají po celý život, ale neukazují na akutní infekci. Navíc pacient, který nemá klinické projevy oparu (**progenitálního herpesu**), není pro partnera infekční, takže může bez obav praktikovat sex bez ochrany.

Rád bych se na vás obrátil s takovým zvláštním dotazem. Je možné chytit nějakou pohlavní nemoc při cunnilingu?

Aleš Š.

Mladý muži, rád vám odpovím. **Cunnilingus**, orální sex, kdy muž uspokojuje ústy ženu v oblasti genitálu, může být rizikový pro přenos HIV, hepatitis B a C či syfilis v případě, že se v jeho dutině ústní (i třeba na jazyku či na dásních) vyskytuje otevřená rána nebo defekt či aft, ale zejména je možný přenos chlamýdiové či kapavčité infekce, eventuálně streptokokové infekce, která běžně způsobuje angínu. Toto je varianta přenosu z muže na ženu. Možný je ovšem i přenos opačným směrem. Zejména se zde jedná o přenos kapavky či chlamýdiové infekce do oblasti nosohltanu, nelze však vyloučit výjimečně i přenos výše uvedených infekcí HIV, syfilis, hepatitis B a C opět krevní cestou.

Nezlobte se, pane doktore, chci se na něco zeptat, s manželem plánujeme miminko. A jak si tak pročítám různé stránky, přečetla jsem si o pohlavních chorobách. Můj expřítel, jak jsem se nedávno dozvěděla, neměl na sexuální styk jen mě a já jsem nyní začala mít strach. Co když jsem od něho mohla něco chytit? Testy na HIV jsem si dělala... ty byly po roce od rozchodu negativní. Ale nyní jsem si říkala, kdybych třeba měla kapavku nebo syfilis... poznala bych to na sobě? Nemám totiž absolutně žádné příznaky ani jedné z chorob, a to jsem tři roky po rozchodu a tyto tři roky jsem i se svým manželem. Myslíte, že kdybych měla například kapavku, tak se u mě nemusí absolutně nic objevit po celou dobu? A u manžela by se také nic neobjevilo, když spolu od začátku spíme? Na pravidelné gynekologické prohlídky chodím, tam by se třeba něco nepoznalo? Děkuji za odpověď, nechci hlavně ublížit miminku.

Eva H.

Milá paní Evo, váš dotaz je velmi zajímavý a chápu vaše obavy. Budu se vás snažit uklidnit. Inkubační doba HIV a syfilis je maximálně 3 měsíce. To znamená, že rok po možném rizikovém styku by v případě nákazy byl váš test na HIV již stoprocentně pozitivní.

Kapavka je někdy schovaná pod obrazem chronického výtoku spojeného s bolestmi v podbřišku, které jsou podobné bolestem při menstruaci. Běžně gynekolog testy na kapavku neprovádí. Syfilis se v prvním stádiu projevuje nebolestivým vředem na genitálu nebo v ústech či na konečníku, spojeným se vznikem zvětšené lymfatické uzliny ve tříslech či na krku. Tyto projevy samy bez léčby zmizí a pacient může být dlouhou dobu bez klinických projevů, ale zároveň být infekční. Při zjištění gravidity je povinností každého gynekologa provádět u každé budoucí maminky testy na syfilis a s jejím souhlasem i testy na HIV. Nicméně pro klid duše si můžete zajít na testy na pohlavní choroby do některé specializované venerologické poradny například v Praze.

Vážení pane doktore, dopředu vám děkuji za váš čas a odpověď. Po třech a sedmi měsících od pohlavního i análního nechráněného styku jsem podstoupila test na anti HCV s negativním výsledkem. Bylo by teoreticky možné, že by se u mne protilátky nevyvinuly za takovou dobu, i kdybych byla infikovaná hepatitidou C? Setkal jste se s tím někdy? Mám hrozný strach. Onen muž rozhodně nikdy nebral drogy, ale myslím, že žen vystřídal hodně. Děkuji ještě jednou!

Klára Z.

Rád vám odpovím na váš dotaz, anální styk je jistě velmi rizikový pro možnost krvavého zranění při penetraci penisu do oblasti análního kanálu. V případě, že partner byl pro vás rizikový svým promiskuitním životem, je potřeba si nechat provést kompletní testy na pohlavní choroby. To znamená vyšetření nejenom na hepatitis C (**hepatitis C**), ale i na hepatitis B (**hepatitis B**), HIV, syfilis, kapavku a urogenitální chlamýdie. Inkubační doba pro všechny tyto pohlavním stykem přenosné choroby není více než tři měsíce, takže pokud jste měla sedm měsíců od rizika test na protilátky hepatitis C negativní, měla byste být bez obav, co se týká tohoto nemocnění.

Mám intimní dotaz, má nová známost mi včera stimulovala klitoris, k sexu ale během této stimulace nedošlo, byť se mi to zdálo divné. Po tom všem mi přítel řekl, že má chlamýdie, že ještě musí dobrat čtyři tablety antibiotik. Na netu jsem pak četla, že se tato nemoc šíří i dotykem. Co když si neumyl ruce na toaletě a přenesl to i na mě? Je to možné? Děkuji za odpověď.

Nad'a J.

Milá Nado, děkuji za váš dotaz, v podstatě vás uklidním. Přenos chlamýdiové infekce (**urogenitální chlamýdiová infekce**) je možný opravdu jen přímým kontaktem genitálií s vnímavou tkání. Na kůži prstů nejsou vnímavé receptory pro uchycení chlamýdiové infekce, takže se nákazy nemusíte bát. V každém případě, dokud nebude partner po залéčení chlamýdiové infekce na kontrolních testech negativní, nemějte spolu vaginální sex ani s kondomem, a také neprovodujte orální či anální typ sexu.

Dobrý den, pane doktore, obracím se na vás s dotazem a prosbou o radu. Je mi 23 let a mám velký sexuální apetit. S přítelkyní jsem již pět let a jsem ve vztahu velmi spokojený. Nicméně jako mladý kluk mám potřebu zkoušet nové věci. Vždycky jsem chtěl zkusit sex s prostitutkou, slovo dalo slovo a rozhodl jsem se vyrazit do Brna. Prostředí u slečny bylo velmi pěkné a udržované. Slečna mi začala provádět orální styk bez ochrany (**felace**), asi 15 vteřin. Nejevila žádné známky choroby, byla čistá a upravená. Protože nechci ohrozit přítelkyni nějakou pohlavní chorobou, zajímalo by mne, zda se mám něčeho obávat a jestli mám učinit nějaké opatření. Předem děkuji za odpověď.

Karel Boháček

Vážený mladý pane, je hezké, že máte obavy z nechráněného orálního pasivního styku s prostitutkou. To, že vypadá čistě a upraveně, je sice fajn, ale nesnižuje to riziko nákazy. I 15 sekund orálního styku bez ochrany může vést k nákaze. Tím vás ale nechci hned strašit, neznamená to, že právě vy jste se musel bezpodmínečně nakazit. Přesto by bylo dobré se doma vymluvit na nějakou močovou infekci léčenou u urologa a tím zdůvodnit přechodný „nezájem“ o sex se svojí drahou polovičkou. Snad jí to nebude divné, když vzpomínáte svůj velký sexuální apetit. A pak vyrazit k vyšetření na venerologii s odstupem čtrnácti dní od rizikového sexu. Právě taková je inkubační doba kapavky a urogenitálních chlamýdií. Vyloučení syfilis a HIV však trvá až tři měsíce, bohužel tak dlouhá je plná inkubační doba těchto chorob. Na druhou stranu výskyt těchto chorob je v našich končinách třeba oproti Rusku nebo i Německu podstatně nižší. Přesto se pozorujte a v případě nálezu něčeho podezřelého na genitálu, například vřídka, vyrážky nebo zvětšených uzlin ve tříslech (což jsou příznaky syfilis) na nic nečekejte a ihned se vydejte na vyšetření k venerologovi.

Je mi 18 let a měl jsem pohlavní styk s prostitutkou. Nechápu, co mě to napadlo. Ale následně jsem dostal velký strach, jestli jsem nechytil nějakou pohlavní nemoc. Rád bych znal odborný názor. Šlo o sex s kondomem, který trval asi dvě minuty. Bohužel někdo mi říkal, že i přes kondom jde dostat pohlavní nemoc. Je to pravda? Je pravda, že čím delší je sex, tím je větší pravděpodobnost získání nemoci? Dále jsem jí strkal prsty do vagíny. Bohužel pak jsem si všiml, že na ruku mám oděrky, tak jsem dostal strach, jestli jsem to nemohl dostat přes pokožku. Co mi doporučujete? Nechci to povědět rodičům. Těch pohlavních nemocí je hodně, tak nevím, jaké příznaky na sobě mám pozorovat. Mám jít na vyšetření hned? Nebo když jsem měl ten sex včera, tak ještě nic nepoznají? Je mi špatně, ale těžko říct, jestli je to z nervozity a strachu, nebo z nemoci. Nezlobte se, ale jsem doslova k smrti vyděšený, takže jsem vděčný za každou pomoc. Předem moc děkuji.

Vladimír Š.

Milý pane Vladimíre, v první řadě vám chci sdělit, že nejste první ani poslední, který se do této situace dostal. Sex s prostitutkou mělo hodně mužů, od toho prostitutky jsou... Zároveň vás chci pochválit, že jste si uvědomil rizikovost styku a použil při sexu kondom a neprovozoval jste ani orální sex bez kondomu. Pokud vám kondom při sexu neprasknul, ani nedošlo předtím ke kontaktu vašeho penisu s genitálem prostitutky, tak by riziko přenosu mělo být naprosto minimální. Co se týče přenosu pohlavní choroby přes oděrky na vašich prstech, je zde velmi malé riziko přenosu HIV, syfilis či hepatitis C. Muselo by se především jednat o kontakt se sliznicí genitálu či s poraněnou kůží či sliznicí na genitálu. Při prasknutí kondomu je možné se nakazit výše uvedenými nemocemi a k tomu i kapavkou, mykoplazmovou infekcí či chlamýdiovou urogenitální infekcí. O celé záležitosti před rodiči pomlčte, snažte se na tento problém nemyslet a až uplyne doba tří měsíců od tohoto rizikového sexu, dostavte se pro jistotu do venerologické ambulance k provedení kompletních testů na pohlavní nemoci. Odeberou vám krev na protilátky proti syfilis, HIV a hepatitidě C a vyšetří vaši močovou trubici výtěrem na kapavku, mykoplazmovou a chlamýdiovou infekci. A opět opakuji, že ve vámi uvedeném případě se jedná o zcela minimální možnost přenosu. Takže můžete bez obav spát a třeba si nechat zdát o nějaké hezké slečně, která vám vynahradí nervy prožité kvůli sexu s prostitutkou.

Pane doktore, mám na vás dotaz, asi před dvěma týdny jsem měl chráněný pohlavní styk s prostitutkou, se kterou jsem neměl orální sex ani líbání, jen jsem ji uspokojoval prsty. Problém je v tom, že jsem od těch prstů měl ohmataný obal od kondomu, který jsem potom otevíral ústy. Mám strach, jestli se nemohla nějaká pohlavní choroba přenést z její vagíny přes moje ruce do mých úst. V případě, že ano, kdy by se něco projevilo?

Moc se omlouvám za trochu paranoidní dotaz. Děkuji za odpověď.

František Lavický

Vážený pane, asi nebudu daleko od pravdy, když si dovolím tvrdit, že po bitvě je každý generál. Asi až dodatečně jste si uvědomil, že si člověk mohl hlídat ruce a nemusel řešit eventuální riziko. Pokud byste si umyl ruce, tak si tady nemáme o čem psát... na druhou stranu všechny bakterie způsobující sexuálně přenosné choroby jsou velice citlivé na teplo a světlo a povětšinou při pokojové teplotě velice rychle uhynou. Přesto, abyste měl klid na duši, vyčkejte 14 dní od popisovaného rizikového styku a vydejte se na specializované venerologické pracoviště. Před vyšetřením si nečistěte zuby, nejzte, nepijte a nekuřte. Domluvte se na výtěru z dutiny ústní na kapavku a chlamýdie. Nemusíte čekat, zda začnete pocítovat škrábání v krku či bolestivost spojenou s chrapotem, což někdy mohou být příznaky počínající kapavčité infekce v krku. Problém je ten, že výše uvedené infekce mohou být často i bezpříznakové.

Pane doktore, prosím, poradte mi. Měla jsem pohlavní styk s milencem v pátek. V neděli jsem měla pohlavní styk s manželem, který začal mít od úterý problémy s výtokem z močové trubice. Nejprve byl výtok bělavý, po týdnu nažloutlý. Nyní již pociťuje i pálení při močení. Byl mu proveden odběr moče na kultivaci, ale výsledek je negativní. Může se jednat o kapavku či chlamýdie? Víím, že inkubační doba kapavky je 2–14 dní. Ale je možné, že bych byla přenašeč? Já sama jsem totiž bez příznaků.

Děkuji Alena

Vážená mladá paní, kapavka (**kapavka při vaginálním sexu**) i chlamýdiová urogenitální infekce mají různou inkubační dobu, od 5 do 14 dní. Záleží na vnímavosti příjemce, tedy v tomto případě vašeho manžela, který by se dle vašeho popisu opravdu jednou z těchto infekcí mohl nakazit. Je také otázkou, zda jste ho nemohla nakazit při dřívějším sexuálním styku, pokud tedy s milencem máte již delší dobu sexuální vztah. Je také důležité vědět, zda milenec je bez obtíží. V každém případě nyní již nemějte sex ani s jedním, manžela ihned pošlete na speciální venerologické pracoviště, kde mu provedou speciální odběr na kapavku i chlamýdie, protože z vyšetření z moči na kultivaci se tato diagnóza nepozná. To samé vyšetření byste ovšem měla absolvovat i vy.

Pane doktore, chci se zeptat, může se pohlavní nemoc, pokud by byla lokalizována v ústech, přenést na tvář běžným polibkem, který se dává při potřesení rukou na uvítanou? Člověku, který mne takto nečekaně dvakrát políbil, absolutně nevěřím a pokládám ho za rizikového. Viditelně na rtech neměl žádný defekt, tedy zvenku. Ale vnitřní stranu rtů a úst nevidím, jeho aktuální zdravotní stav neznám. Navíc smrkal kvůli nějaké akutní infekci dýchacích cest, takže u něj bylo zvýšené množství kapének. Četl jsem o oční kapavce, chlamýdiích, hepatitidě B, HPV, bojím se i syfilis kvůli schopnosti proniknout sliznicemi i kůží. Mám totiž pleť suchou, podrážděnou, s mírným akné po celé ploše, a tudíž předpokládám sníženou odolnost. Může se běžným polibkem na tvář přenést některá pohlavní choroba – do kůže v místě kontaktu se rty, potažmo do oka apod., pokud by potenciálně infikovaný člověk měl na rtech například menší množství svých slin? Víím, že můj dotaz je banální oproti jiným, ale přesto mám strach, protože všude čtu, že řada pohlavních chorob se přenáší i slinami, že kůže musí být silná, zdravá apod. a protože v tohoto člověka nemám důvěru.

Děkuji vám za váš čas i vedení poradny.

Aleš Z.

Dobrý den, mladý pane, děkuji za zajímavý dotaz na problém, který vás jistě trápí. Budu se snažit rozptýlit vaše obavy. Přenos syfilis, hepatitis B a C a eventuálně viru HIV je možný pouze a jen otevřenou ranou či porušenou sliznicí, ale určitě není možný přenos slinami či kapénkovou cestou. Přenos kapavky či urogenitálních chlamýdií je možný jen na vnímavých sliznicích, které mají receptory pro tyto patogeny přenosné přímým kontaktem, tedy nikoli kapénkovou cestou. A takovou vnímavou sliznicí kůže není. Samotná akneozní pleť je možná náchylná k superinfekci a kolonizaci zlatým stafylokokem, ale v žádném případě není kolonizovaná virem HIV či hepatitis nebo bakterií, která způsobuje syfilis. Nemusíte se bát nákazy, opravdu.

Vážený pane doktore, po třech týdnech od styku s promiskuitní dámou jsem začal pociťovat škrábání a pnutí v dolním víčku levého oka. Pohlavní styk byl chráněný, stejně tak jako orální, bohužel jsem byl i já aktivní v orálním styku. Napadlo mě, jestli se mi nemohla do oka zanést kapavka. S bolestmi v krku problémy nemám, jen občas cítím mírné píchnutí. Navštívil jsem očního lékaře, ale nesvěřil jsem se mu s tím, co se stalo. Po 14 dnech užívání naordinovaného Maxitrolu oční obtíže pominuly. Problém je, že nevím, jestli by mohla kapavka probíhat bezpříznakově v hrdle a jestli jsem se mohl touto cestou nakazit a nevěděl o tom.

Děkuji za radu.

Vladimír K.

Rád vám osvětlím váš problém, kapavkou je možné se při aktivním orálním styku infikovat a tato nákaza (gonorhoická pharyngitis) může být zcela bezpříznaková. Nebo se projeví bolestmi v krku, nemožností si odkašlat, zvětšením krčních uzlin. Přenos kapavky do oka byste ale ihned poznal. Dochází k výraznému zarudnutí oka, pálení spojivky, následně do druhého dne je celé oko zhnisané, ve spojivkovém vaku se tvoří výrazný žlutavý sekret. Pacienta tyto obtíže, při kterých v podstatě na takto postižené oko vůbec nevidí, donutí ihned navštívit očního lékaře, který by měl poznat, o co v tomto případě běží... tedy poznat diagnózu a také léčit celkově antibiotiky. Ale protože jste měl nechráněný rizikový orální styk, zajděte si raději na spádovou venerologickou ambulanci a nechte si provést testy na kapavku. Provádí se výtěrem z krku, a aby vyšetření bylo provedeno správně, je třeba v den vyšetření od rána nejíst ani nepít, nečistit si zuby, nekouřit a necucat bonbony.